

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Język polski

Klasa IV

Wymagania ogólne:

Ocena niedostateczna:

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych;
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności.

Ocena dopuszczająca:

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych;
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności.

Ocena dostateczna:

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej;
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne o średnim poziomie trudności.

Ocena dobra:

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej;
- uczeń rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne.

Ocena bardzo dobra:

- uczeń sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami;
- uczeń rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej;
- uczeń potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Ocena celująca:

- uczeń biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej;
- uczeń proponuje rozwiązania nietypowe - jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia.

Wymagania szczegółowe:

Ocena celująca

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą
oraz
- tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne (pod względem treści, kompozycji, języka, ortografii, interpunkcji i układu graficznego) w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem twórcze i odtwórcze, kartka z pamiętnika, list prywatny, kartka, opis postaci, przedmiotu, ogłoszenie, zaproszenie, przepis, streszczenie; ma bogaty zasób słownictwa i potrafi go zastosować w swoich wypowiedziach,
- w bardzo dobrym stopniu opanował umiejętności z zakresu kształcenia kulturowego i językowego,
- poznaje życie kulturalne swojego regionu.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą
- oraz
- sprawnie czyta teksty cicho i głośno (odczytuje tekst nie tylko na poziomie dosłownym, ale także wyszukiwania i przetwarzania informacji, określania głównej myśli utworu), czytając głośno, wyraziście, przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację,
- rozpoznaje podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnia, wyrazy dźwiękonaśladowcze, i objaśnia ich rolę,
- uzasadnia własne sądy, wyciąga trafne wnioski,
- rozpoznaje gatunki literackie: baśń, bajka, opowiadanie, legenda, komiks, wiersz,
- zna terminy związane z teatrem (aktor, reżyser, scenarzysta, scenograf, kostium, widowia, scena, kulisy),
- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem twórcze i odtwórcze, kartka z pamiętnika, list prywatny, kartka, opis postaci, przedmiotu, ogłoszenie, zaproszenie, przepis; w wypowiedzi występują nieliczne błędy językowe,

ortograficzne

i interpunkcyjne,

- rozpoznaje w zdaniu podmiot i orzeczenie, tworzy grupę podmiotu i orzeczenia,
- wie, co to jest zdanie i równoważnik zdania, umie rozpoznać zdanie pojedyncze i zdanie pojedyncze rozwinięte,
- zna i prawidłowo stosuje w praktyce podstawowe zasady ortograficzne,
- recytuje utwór poetycki, zwracając uwagę na intonację, interpunkcję, komunikatywność przekazu.

Ocena dobra

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną
- oraz
- sprawnie czyta teksty cicho i głośno (odczytuje tekst nie tylko na poziomie dosłownym, ale także wyszukiwania i przetwarzania informacji, wyciągania wniosków na podstawie kilku przesłanek), czytając głośno, wyraziście, właściwie akcentuje wyrazy, wprowadza pauzę, stosuje odpowiednią intonację,
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi (autora, narratora, podmiot liryczny, czytelnika, słuchacza),
- rozpoznaje elementy świata przedstawionego w baśni, legendzie i innych utworach narracyjnych,
- rozróżnia formy wypowiedzi w tekście: dialog, opis, opowiadanie,
- rozpoznaje podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenieśnia, wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- ocenia zachowanie bohaterów,
- rozpoznaje gatunki literackie: baśń, bajka, opowiadanie, legenda, komiks, wiersz,
- odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury (np.: miłość-nienawiść, prawda-kłamstwo),
- wskazuje cechy utworu poetyckiego (budowa, podmiot liryczny),
- rozróżnia podstawowe części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek, spójnik, przyimek oraz określa formy fleksyjne odmiennych części mowy (np. przypadki rzeczownika),
- rozpoznaje w zdaniu główne części zdania: podmiot i orzeczenie,

- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem twórcze i odtwórcze, kartka z pamiętnika, list prywatny, kartka, opis postaci, przedmiotu, ogłoszenie, zaproszenie, przepis; w wypowiedzi występują błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne.
- redaguje ramowy plan wydarzeń, planuje własną wypowiedź ustną i pisemną,
- rozróżnia i poprawnie zapisuje rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi (oznajmujące, pytające, rozkazujące),
- zna i stosuje w praktyce zasady ortograficzne pisowni wyrazów poznawanych w klasach I – III i w klasie IV,
- recytuje utwór poetycki, zwracając uwagę na intonację, interpunkcję, komunikatywność przekazu,
- potrafi pracować ze słownikami języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą
- oraz
- czyta sprawnie teksty cicho i głośno (odczytuje tekst na poziomie dosłownym oraz wyszukiwania i przetwarzania informacji i wyciągania wniosków na postawie jednej przesłanki) , czytając głośno, uwzględnia znaki interpunkcyjne,
- zna cechy baśni,
- rozpoznaje podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze,
- dostrzega powtarzalność: układu zwrotek, liczby sylab w wersie, układ rymów,
- odróżnia części mowy odmienne i nieodmienne,
- tworzy wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem twórcze i odtwórcze, kartka z pamiętnika, list prywatny, kartka, opis postaci, przedmiotu, ogłoszenie, zaproszenie, przepis; w wypowiedzi występują błędy kompozycyjne, językowe, ortograficzne
- i interpunkcyjne; niewłaściwa segmentacja tekstu,
- formułuje pytania do tekstu,
- wie, co to jest zdanie,

- dostrzega potrzebę używania znaków interpunkcyjnych w zdaniu pojedynczym,
- zna zasady pisowni wyrazów,
- recytuje utwór poetycki, zwracając uwagę na tempo wypowiedzi.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- czyta, dzieląc wyrazy na sylaby,
- rozumie pojęcia nadawca – odbiorca,
- rozpoznaje elementy fantastyczne i realistyczne w baśni,
- zna i rozpoznaje epitety, porównania,
- potrafi wskazać dialog w tekście,
- poprawnie używa form czasownika: czasu, osoby i liczby,
- nazywa podstawowe części zdania, potrafi odnaleźć podmiot i orzeczenie w zdaniu,
- podejmuje próby samodzielnego tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- redaguje list prywatny,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,
- potrafi pracować ze słownikiem ortograficznym,
- potrafi pamięciowo opanować fragment wiersza.

Ponadto: Na każdą ocenę wymagane jest przeczytanie wszystkich lektur obowiązkowych przewidzianych do omówienia na lekcjach języka polskiego w klasie czwartej.

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO MOŻLIWOŚCI UCZNIA
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM Z JĘZYKA POLSKIEGO**

WSKAZANIA NAKIEROWANE NA NIWELOWANIE TRUDNOŚCI ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH:

- Dostosowanie wymagań programowych do możliwości ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.
- Zadawanie pytań pomocniczych, ukierunkowanie na problem, istotę sprawy.
- Kontrolowanie toku myślenia podczas wykonywania zadań.
- Stosowanie poleceń prostych.
- Dzielenie materiału do nauki na mniejsze części.
- Przykłady ilustrować, odwoływać się do konkretów.
- Wracać do podstaw programowych z lat wcześniejszych, aby lepiej je utrwalić.
- Pomoc w rozwiązywaniu zadań tekstowych – szczegółowa analiza tekstu, stosowanie pytań pomocniczych, wypisywanie elementów ważnych w zadaniu, wypisywanie danych, powtarzanie przez ucznia tekstu własnymi słowami, praca etapami.
- Pomoc w nabywaniu umiejętności matematycznych i wyobraźni matematycznej – działania na konkretach, stosowanie grafów i innych pomocy, stosowanie prostych przykładów działań, wykorzystanie np. liczydeł, stosowanie rysunków.
- Pomoc w odczytywaniu tekstów ze zrozumieniem oraz prowadzeniu notatek (np. karty pracy), dzielenie tekstu dłuższego i bardziej złożonego na części.
- Wydłużenie czasu pracy.

WARUNKI ZAPOBIEGANIA WTÓRNYM SKUTKOM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI:

- korygowanie, usprawnianie i kompensowanie zaburzonych funkcji,
- rozwijanie umiejętności poznawczych, potrzebnych do należytej orientacji w otoczeniu,
- stopniowanie trudności i indywidualizacja w procesie kształcenia,
- kształtowanie równowagi emocjonalnej i pozytywnej motywacji do pracy,
- rozwijanie zainteresowań, predyspozycji oraz naturalnej aktywności,
- wdrażanie do zdobycia niezależności i zaradności życiowej,
- docenianie za postępy dydaktyczne i pozytywne zachowania,
- wdrożenie do uczestniczenia w różnych formach życia społecznego na równi z innymi.

Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych

Uczniowie realizują treści podstawy programowej kształcenia ogólnego.

Zaleca się: dostosowanie ilości materiału przeznaczonego do opanowania do możliwości dziecka, wydłużenie czasu pracy, zwiększenie ilości powtórzeń, udzielanie dodatkowych wyjaśnień, wskazówek. Stosowanie wzmocnień pozytywnych poprzez pochwałę, nagrodę za niewielkie postępy ucznia.

DOSTOSOWANIE SPOSOBU SPRAWDZANIA WIADOMOŚCI I OCENIANIA:

- umożliwienie zdawania części materiału ustnie,
- oceniać wartość merytoryczną prac, nie biorąc pod uwagę błędów,
- nie wrywać ucznia do odpowiedzi na forum klasy,
- brać pod uwagę wysiłek i zaangażowanie ucznia, udział w zajęciach, aktywność, zainteresowanie tematyką, a także stopień przygotowania do zajęć, odrabianie prac domowych.

UCZNIOWIE O INTELIGENCJI NIŻSZEJ NIŻ PRZECIĘTNA

Ogólne zasady postępowania z uczniem o inteligencji niższej niż przeciętna:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- wolniejsze tempo pracy
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia
- odrębne instruowanie dzieci

- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań;
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie;
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury;
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet;
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego;
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady;
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień;
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno-wyrównawczego, gdzie szczególnie u młodszych dzieci należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (zajęcia dodatkowe są niezbędne, bowiem dziecko z inteligencją niższą niż przeciętna nie jest w stanie opanować tych umiejętności tylko dzięki pracy na lekcji i samodzielnej nauce własnej w domu);
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach;
- dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą;
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

UCZNIOWIE ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ.

DYSLEKSJA ROZWOJOWA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,

- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z audiobooków,
- raczej nie angażować do konkursów czytania,
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac,
- dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci,
- dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie,
- błędów nie omawiać wobec całej klasy,
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów,
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.),
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze.